

Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Наукове товариство аспірантів і студентів
факультету іноземної філології

SCIENTIA EST POTENTIA

**молодіжний науковий вісник
факультету іноземної філології**

науковий журнал

№11

Луцьк
2024

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 16 від 25 листопада 2024 р.)*

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

- Станіслав Ольга Вадимівна**, докторка філологічних наук, професорка, головна редакторка (Волинський національний університет імені Лесі Українки);
- Біскуб Ірина Павлівна**, докторка філологічних наук, професорка (Волинський національний університет імені Лесі Українки);
- Зубач Оксана Адамівна**, кандидатка філологічних наук, доцентка (Волинський національний університет імені Лесі Українки);
- Коляда Еліна Калениківна**, кандидатка філологічних наук, професорка (Волинський національний університет імені Лесі Українки);
- Макарук Лариса Леонідівна**, докторка філологічних наук, професорка (Волинський національний університет імені Лесі Українки);
- Михальчук Світлана Олександрівна**, кандидатка політичних наук, старша викладачка, відповідальна секретарка, укладачка (Волинський національний університет імені Лесі Українки);
- Ущина Валентина Антонівна**, докторка філологічних наук, професорка (Волинський національний університет імені Лесі Українки);
- Шкамарда Оксана Андріївна**, кандидатка філологічних наук, доцентка (Волинський національний університет імені Лесі Українки).

Журнал є науковим виданням України, зареєстрованим у Державній реєстраційній службі України як друкований засіб масової інформації (серія КВ № 24820-14760ПР від 04.03.2021).

SCIENTIA EST POTENTIA: молодіжний науковий вісник факультету іноземної філології: наук. журн. / [редкол. : О.В. Станіслав (гол. ред) та ін.]. - Луцьк: Волинськ. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2024. - №11. - 100 с.

Науковий журнал містить статті, які досліджують актуальні питання сучасного мовознавства (дискурсознавства, лексичної семантики, лінгвокультурології, термінознавства, лінгвістики тексту, лексикології, когнітивної, комунікативної та прикладної лінгвістики), літературознавства, перекладу та методики викладання іноземних мов.

Видання призначене для студентів, аспірантів, викладачів та наукових працівників інститутів і факультетів іноземних мов вищих навчальних закладів та академічних установ.

This journal is a scientific periodical of the Foreign Philology Institute of the Lesya Ukrainka Volyn National University. It includes articles dealing with current issues in modern linguistics (discourse studies; semantics; language and culture studies; terminology; text studies; lexicology; cognitive, communicative and applied linguistics), literature studies, translation and foreign language teaching methods.

The target audience includes scholars, teachers, postgraduates and students in foreign language philology instituts and faculties in universities and in other academic institutions.

ЗМІСТ

Галій Софія Лексичні засоби формування образу персонажа Жуля Мегре.....	5
Дручок Інна Ефективність використання засобів наочності для формування лексичних навичок на уроках англійської мови.....	8
Жердецька Єлизавета Компонент часу і простору в сучасній англомовній фразеології.....	13
Засєкін Сергій “Publish or Perish” – етика публікування та хижацькі журнали.....	16
Засєкін Сергій, Лесик Богдана Роль корпусної лінгвістики в сучасних дослідженнях перекладу.....	20
Засєкін Сергій, Місюк Юлія Засоби відтворення сугестії в українському перекладі англомовних рекламних текстів.....	24
Зубчик Микола, Крисанова Тетяна TED-Talks як джерело автентичного контенту для уроків англійської мови в середній школі.....	28
Клекоцюк Ірина Використання відеоматеріалів для розвитку навичок говоріння.....	32
Корець Богдан, Ущина Валентина Основні світоглядні концепти в амеріндіанській міфології.....	34
Кравець Катерина Гендерна ідентичність, пам’ять та жіночий досвід у творчості Анні Ерно.....	38
Кравчук Богдан Порівняльний аналіз творення мовленнєвого портрету Консуело у діалогії Жорж Санд.....	42
Линник Юрій, Хороших Наталія Вплив російсько-української війни 2022 – 2024 років на мовні та музичні вподобання українців.....	46
Нижник Дарина Структурні та стилістичні особливості туристичного тексту в перекладознавчому аналізі.....	51
Савчук Ольга Онiм ChatGPT в медіадискурсі.....	56
Сорока Юлія Поняттєвий апарат сленгу, його характеристика та динаміка у 21 столітті.....	60

Товстяк Марія	
Переваги застосування методу перевернутого класу для навчання англійській мові старшокласників.....	63
Ущина Валентина, Цимбалюк Вікторія	
Соціолінгвістичні та лінгвокультурні особливості англомовних шлюбних оголошень	68
Чернець Ірина	
Лексико-семантичні характеристики воєнно-політичного дискурсу.....	71
Чуй Катерина	
«Небезпечна робота» Артура Конан Дойла: специфіка жанру письменницького щоденника	74
Шамрило Вікторія	
Використання ігор на уроках англійської мови для розвитку мовленнєвих навичок учнів НУШ.....	78
Шмат Вероніка	
Відтворення життєвого досвіду французького народу у фразеологічних одиницях.....	82
Яцюк Дарія	
Розробка та впровадження уроків англійської мови для початкової школи на основі асоціативних символів: практичні підходи та аналіз результатів	86
Olena Kotys	
Why we should not underestimate the value of note-taking and note-making.....	90
Svitlana Marchuk, Sofiia Petruchyk	
Peculiarities of teaching children with visual impairments.....	92
Відомості про авторів та наукових керівників.....	96

*C
o
s
o*

*l
e
s
o
t
h
a
t
t
h
e
c
h
i
l
d
s
h
o
u
l
d
s
e
e*

Сергій Засєкін

“PUBLISH OR PERISH” – ЕТИКА ПУБЛІКУВАННЯ ТА ХИЖАЦЬКІ ЖУРНАЛИ

У статті йдеться про етичні міркування, яких потрібно дотримуватися в наукових публікаціях, а також про дедалі більшу загрозу хижацьких журналів. В умовах академічної культури «публікуй або загинеш» дослідники стають дедалі більш вразливими перед видавцями, які експлуатують моделі, зокрема відкритого доступу, без належного наукового внеску. Аналізуючи хижацькі видавничі практики та надаючи критерії для визначення надійних журналів, ця стаття має за мету допомогти молодим та зрілим науковцям обрати етичні шляхи публікації результатів власних досліджень, уникаючи недоброчесних практик.

Ключові слова: «публікуй або загинеш», етика публікування, хижацькі журнали, COPE.

Zasiekin, Serhii. “Publish or Perish” – Publishing Ethics and Predatory Journals. This paper examines the ethical considerations necessary in scientific publishing and the growing challenge of predatory jour-

nals. With academia's "publish or perish" culture, researchers are increasingly vulnerable to publishers that exploit the open-access model without genuine scholarly contribution. By analyzing predatory publishing practices and providing criteria for identifying credible journals, this paper seeks to guide young and mature researchers in navigating ethical publication pathways and avoiding deceptive practices.

Key words: "publish or perish", publishing ethics, predatory journals, COPE.

Постановка наукової проблеми та її значення. Тема цієї статті мені надзвичайно близька, оскільки вже понад десятиріччя працюю головним редактором наукового рецензованого часопису "East European Journal of Psycholinguistics" [4], і питання етики публікацій, використання інструментів Штучного Інтелекту, плагиату, завжди є актуальним, завжди збуджуючи наукову спільноту. Не секрет, що в основі дослідницької етики лежить прагнення суб'єкта до наукової добросовісності.

Проте нині на дослідників дедалі частіше адміністрація тисне вимогами публікуватися в міжнародних рецензованих журналах, щоб підтримувати або розвивати свою кар'єру. Популярне сьогодні в світі гасло «публікуй або загинь» (в англ. оригіналі – "publish or perish") буквально означає вимогу до науковців, особливо в дослідницьких закладах, регулярно публікувати наукові праці, аби просуватися у своїй професійній кар'єрі. Цей вислів з'явився на початку ХХ століття, відображаючи невинне зростання уваги до публікування як до мірила академічної продуктивності та наукового престижу.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Термін бере витоки з американського академічного середовища 30-х років минулого століття. Той період у США ознаменувало стрімке збільшення кількості наукових публікацій в університетах, що сприяло зростанню їхньої успішності та результативності.

Уперше вжив цей термін у своїй лекції в 1932 році соціолог Віллард Воллер [10], застерігши слухачів про посилення тиску на науковців щодо публікацій як вимоги для збереження посади та просування по службі. До початку 1940-х років фраза набула популярності в академічних колах у процесі оцінювання викладачів.

Після Другої світової війни у Сполучених Штатах відбулося суттєве збільшення фінансування наукових досліджень, особливо в галузі природничих

наук. Зростання дослідницьких університетів у цю епоху посилило культуру «публікуй або загинеш», оскільки публікації стали основним засобом демонстрації ефективності та залучення вченими фінансування.

У 1960-х роках Юджин Гарфілд запропонував «Індекс наукового цитування» (англ. Science Citation Index) як інструмент для відстеження цитувань та аналізу впливу наукових статей [6]. Ця інновація привела до появи поняття «імпакт-фактор» (ІФ), який ранжує журнали на основі їхньої цитованості. ІФ швидко набув статусу ключового показника в оцінюванні роботи окремих науковців, стимулюючи їх публікуватися в журналах з високим ІФ. Як наслідок, кількість і якість публікацій виявилися пов'язаними з професійною репутацією, інституційним фінансуванням та академічним просуванням, що підсилило тенденцію «публікуй або загинеш».

В умовах глобалізації та розвитку цифрових технологій публікаційна активність набуває шалених обертів. Університети в усьому світі взяли на озброєння модель «публікуй або загинеш», вбачаючи в ній мірило індивідуального та інституційного успіху. Останніми роками, однак, простежується тенденція до протидії цьому підходові, зокрема шляхом ініціатив на підтримку публікацій у відкритому доступі. Ці ініціативи наголошують на пріоритеті якості досліджень над їхньою кількістю та визнанні важливості іншого корисного внеску для суспільства, окрім власне наукової публікації. Ініціативи, подібні до DORA (The San Francisco Declaration on Research Assessment), яка заохочує оцінювати науковців на основі ширших критеріїв, ніж суто публікації в журналах, є відповіддю на спричинені принципом «публікуй або загинь» негативні наслідки. Одним з-поміж таких наслідків є сплеск видавничих моделей з відкритим доступом, – ідея, що сама по собі позитивна, адже «не продає» знання за гроші, відтак удоступнюючи наукові здобутки цивілізації для людей. Насамперед, ідеться про

появу хижацьких журналів, які експлуатують видавничий процес з метою отримання прибутку без дотримання належних стандартів якості та протоколів експертного оцінювання, простіше – рецензування.

Мета і завдання статті. Це дослідження має за мету проаналізувати характеристики хижацьких журналів та надати чіткі рекомендації та засоби, які допоможуть дослідникам оминати згадані видання.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Виконані за етичними вимогами дослідження характеризують прозорість, відповідальність, точність даних і результатів. Надійна публікаційна практика має вирішальне значення, оскільки вона гарантує, що науковий внесок є вірогідним і відтворюваним, закладаючи міцний фундамент для майбутніх досліджень і суспільної довіри до науки. Одним із перших його будівельників був бібліотекар Університету Колорадо Джеффри Білл, який визначив хижацькі журнали як такі, що публікують низькоякісні статті з метою експлуатації авторів, зокрема, вимагаючи плату без надання належного експертного рецензування або редакторських послуг. Метою хижацьких видань, на його думку, є обдурити дослідників, особливо недосвідчених у науковій комунікації.

Що таке «хижацький» журнал, його типові риси й поведінка. Білл склав перелік підозрілих хижацьких видань з 2012 по 2017 рік, в якому висвітлював практику цих журналів як непрозору й орієнтовану на отримання прибутку. Ці журнали часто націлені на недосвідчених дослідників, приваблюючи швидкою публікацією та оманливими заявами про імпаکت-фактори та метрики цитування [5; 7]. Відтоді перелік журналів з ознаками недоброчесної поведінки поповнювали на основі наведених нижче маркерів потенційної «підробки».

1. Редакція стверджує, що є рецензованим журналом відкритого доступу (open access), але не забезпечує адекватного рецензування або обіцяного рівня рецензування (деякі хижацькі журнали неодноразово використовують шаблон у якості звіту про рецензування). Така поведінка цілковито дискредитує доброчесні журнали відкритого доступу.

2. Рекламує на веб-сайті імпаکت-фактор журналу або іншу метрику цитування, яка є неправильною або не може бути перевірена. Може рекламувати нереальні (швидкі) терміни публікації.

3. Публікує всі статті, за які автори платять внесок (Article Processing Charge – APC), навіть якщо стаття низької якості й не пов'язана з тематикою журналу.

4. Публікує статті з великою кількістю граматичних помилок (з незначним редагуванням або без нього).

5. До складу редакційної колегії входять люди, які не існують в реальності, не мають повноважень, пов'язаних з тематикою журналу. Водночас вони можуть бути і реальними людьми, але які й гадки не мають, що вони – члени редакційної колегії конкретного журналу.

6. Хижацький журнал може імітувати назву або дизайн веб-сайту інших відомих, «нормальних» журналів; агресивно залучає потенційних авторів за допомогою електронних листів; може вказувати, що офіс знаходиться в одній країні, а контактні дані – в іншій.

7. Характерні для фішингу електронні листи від редакції з пропозиціями про публікацію містять граматичні помилки.

8. Відсутня прозорість щодо процесу прийняття або оплати – автори не знають, скільки з них буде стягнуто, доки їхню статтю не буде прийнято.

9. Висунення вимоги до авторів відмовитися від авторських прав на статтю під час її подання, що унеможлиблює подання статті до іншого журналу.

10. Публікація статті до того, як автори підписали згоду на публікацію, а потім редакція відмовляється видаляти статтю, якщо автор наполягає її відкликати.

У своєму блозі Cabells нещодавно розширив деякі пункти щодо критеріїв «хижацтва» [1]:

- журнал / видавець приховує або нечітко прописує зв'язок із компанією, що одержує великі прибутки від публікацій;
- електронні листи, які одержують науковці, не стосуються їхньої галузі;
- відсутня згадка про місце роботи редакторів журналу;
- кількість статей за минулий рік

зросла на 25-75% та більше;

- журнал, наприклад, відкритого доступу, але ніде не зазначено, як він фінансово покриває свої витрати;
- має фейковий ISSN (який легко перевірити тут: <https://portal.issn.org>)

Корисні поради щодо того, як визначити, чи є журнал або видавець доброчесним. Ось перелік деяких безоплатних онлайн ресурсів, якими варто скористатися для перевірки якості журналу:

- ThinkCheckSubmit.org (на сайті є українська версія).
- Directory of Open Access Journals (DOAJ) – журнали відкритого доступу.
- SCImago Journal Rank – журнали будь-якої форми доступу, індексовані в базі Scopus.
- Для біомедичних журналів – ви можете перевірити, чи є журнал в каталозі Національної медичної бібліотеки (NLM). Якщо запис журналу в каталозі NLM вказано як “Currently indexed for MEDLINE”, це означає, що всі нові статті, опубліковані в цьому журналі, будуть з’являтися в цій базі даних.
- PubMed. Якщо журнал не входить до каталогу NLM або має запис у каталозі NLM, але не індексується в MEDLINE, це може означати, що він або не вважається біомедичним журналом, або не є журналом, якому можна довіряти.
- Stop Predatory Journals – списки потенційно хижацьких журналів і видавців, журналів з назвами, що імітують назви справжніх журналів, а також потенційно фальшивих систем журнальних показників. Однак адміністрація Stop Predatory Journals є анонімною, тому процес маркування хижих видавців є недостатньо прозорим.

Серед платних онлайн-ресурсів варто зазначити такі. Cabells International (на основі передплати) пропонує т.зв. «Білий список», який містить журнали, що пройшли перевірку на забезпечення високоякісного рецензування та прозорі бізнес-практики. «Чорний список» натомість містить журнали зі сумнівною або «проблемною» бізнес-практикою. Journal Citation Reports (JCR) компанії Clarivate Analytics використовує дані з Web of Science, бази даних передплаченого цитування, для надання точних показників впливу видань, включаючи імпакт-фактор журналу (JIF). Цей інструмент може допомогти авторам перевірити показники

цитування потенційно хижацьких журналів і визначити найякісніші журнали у потрібній галузі.

Безумовним світовим лідером у питанні регулювання етики наукових публікацій є Комітет з етики публікацій (англ. Committee on Publication Ethics) [3]. До цього Комітету належить група видавничих організацій, які погодилися дотримуватися найвищих стандартів етичної видавничої практики. Веб-сайт COPE містить базу даних авторитетних видавництва і журналів з можливістю пошуку, рекомендації для авторів і редакторів щодо реагування на підозри в неправомірних діях, а також приклади випадків і поради для авторів, які мали справу з хижацькими виданнями. Доброчесні журнали повинні містити на своїй вебсторінці етичні положення, нерідко з покликанням на загальні положення COPE. Отже вирішальну роль у просуванні етичних публікаційних практик та «червоних прапорців» для дослідників щодо хижацьких видань відіграють викладені вище настанови та керівні принципи COPE.

Особливої актуальності сьогодні набувають системні випадки недоброчесного використання інструментів Штучного Інтелекту (ШІ). У цьому зв’язку, помітною є позиція COPE щодо цих зловживань, яку організація виклала у своїй заяві. У ній йдеться про те, що застосування інструментів ШІ, наприклад GPT-4 або інших великих мовних моделей (Large Language Models – LLM), в наукових публікаціях стрімко розширюється. COPE приєднується до таких організацій, як WAME та JAMA Network, щоб заявити, що інструменти ШІ не можуть бути вказані серед авторів статті. Підставою є те, що інструменти ШІ не відповідають критеріям авторства, оскільки вони не можуть взяти на себе відповідальність за подану роботу. Як не-(юридичні)особи, вони не можуть стверджувати або заперечувати про наявність або відсутність конфлікту інтересів, а також керувати авторськими та ліцензійними угодами. Автори, які використовують інструменти ШІ під час написання рукопису, створенні зображень або графічних елементів статті, а також під час збирання та аналізу даних, повинні прозоро розкривати в розділі “Матеріали та методи” (або аналогічному розділі) статті, яким чином і який саме інструмент ШІ було використано.

Відтак, автори беруть на себе зобов'язання щодо змісту свого рукопису, навіть за ті частини, які були створені за допомогою інструменту ШІ, і таким чином несуть всю відповідальність за будь-яке порушення публікаційної етики.

Як автор цієї статті й у відповідності до етичних принципів COPE, зазначу, що я використовував ChatGPT [2] для пошуку англomовного матеріалу щодо історії походження й теперішнього послугоування терміном “publish or perish” в академічному середовищі.

Висновки та рекомендації. Отже перед тим, як подавати свою працю до часопису, настійно рекомендую дослідникам критично оцінити обраний журнал на предмет прозорості процесу відкритого чи анонімного рецензування, ретельно перевіривши його включення до надійних баз даних, таких як DOAJ, Scopus, Web of Science. Скористайтеся на початку інструментом ThinkCheckSubmit.org [9].

Публікація в хижацьких журналах

здатна серйозно зашкодити престижу дослідника. Більш того, міжнародні авторитетні бази даних не ідексують опубліковані в таких журналах статті, що знижує «видимість» їхніх авторів, кількість цитувань і, природно, нівелює вплив авторських нових ідей і результатів на суспільство, а відтак користь і доцільність публікацій, що лише спустошують гаманець науковця. Підкреслю, зв'язок з такими журналами може зашкодити професійній репутації та кар'єрному зростанню авторів, оскільки публікації в цих журналах, як правило, не визнають комісії з працевлаштування. Те само стосується й участі у сумнівних наукових конференціях.

Подяки

Дослідження виконано в межах проекту “Fostering Academic Integrity and Responsibility: EU Policy – FAIR”, грант №101085834 ERASMUS-JMO-2022-MODULE.

Заява про конфіденційність

Автор статті заявляє про відсутність потенційного конфлікту інтересів.

Список використаних джерел

1. Cabells List. URL: <https://blog.cabells.com> (Retrieved 8.11.2024)
2. COPE (Committee on Publication Ethics). Retraction Guidelines. Available at: <https://publicationethics.org/retraction-guidelines> (Retrieved: 08.11.2024)
3. East European Journal of Psycholinguistics. URL: <https://www.eejpl.vnu.edu.ua> (Retrieved: 08.11.2024)
4. Elmore, S.A., & Weston, E.H. (2020). Predatory Journals: What They Are and How to Avoid Them. *Toxicol Pathol*, 48(4), 607-610.
5. Garfield, E. (1972). Citation analysis as a tool in journal evaluation. *Science*, 178(4060), 471-479.
6. Linacre, S. (2022). The Predator Effect. Against the Grain, LLC. URL: <https://www.fulcrum.org/concern/monographs/1j92gb03n?locale=en> (Retrieved 08.11.2024)
7. Stephan, P. E. (1996). The economics of science. *Journal of Economic Literature*, 34(3), 1199-1235.
8. ThinkCheckSubmit.org. URL: <https://think-checksubmit.org/journals/> (Retrieved: 08.11.2024)
9. Waller, W. (2014). *The Sociology of Teaching*. Connecticut: Martino Fine Book

*Сергій Засєкін
Богдана Лесик*

РОЛЬ КОРПУСНОЇ ЛІНГВІСТИКИ В СУЧАСНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ ПЕРЕКЛАДУ

У статті проаналізовано розвиток корпусної лінгвістики, що стала основною емпіричною парадигмою мовознавства початку XXI століття. Авторі аналізують методи дослідження, засновані на комп'ютеризованих процедурах, які забезпечують об'єктивність та відтворюваність результатів. Особливу увагу приділено зростаючій кількості корпусів, їх розмаїттю та відповідності еталонним стандартам, а також важливості репрезентативності та збалансованості зібраних даних. У статті обґрунтовано значення корпусної лінгвістики для вивчення мовних явищ у різних аспектах та її зв'язок з іншими лінг-